



ԼԱԻՐԵՐ

ԼՈՆՏՐԱ, 7 Յունիս. Լորտ կը-  
րանվիրի և ծրանայի դեպքան  
Պ. Վատինիթի մէկ տեսակցու-  
ման. 110  
երէկ, համաձայնութիւն զոյն-  
ցաւ ծրանայի և Անգլիոյ մէջ  
ի մասին Դեսպանատնը հրդոյ :

Նիժ, 7 Յունիս. Արտաքին  
գործոց նախարար Պ. Կարաշա-  
նին, հարցման մը պատասխանե-  
լով կը հաստատէ թէ Ռուսիոյ  
մը դրկուեցաւ առ Պուլկարիս,  
Սերպիոյ հողին վրայ պուլկար  
չարագործներու բրած արշաւա-  
նաց մասին, եթէ երեք օրուան  
մէջ Պուլկարիս դուհացում մը  
չտայ, դիւանագիտական յարա-  
բերութիւնը պիտի ընդհատին :

Հիւն, 6 Յունիս. Այսօր կը բը-  
նեցաւ ծրանք-Անանան վերջ-  
նական դաշնագրութիւնը :

Նիժի ԵՕՐԲ, 9 Յունիս. Շիքա-  
կոյի հանրապետական պայմանա-  
դրութիւնն ընդունեց Պ. Պէնի  
ընտրելութիւնն ի նախագահու-  
թիւն :

ԼՈՆՏՐԱ, 9 Յունիս. Լորտե-  
րու խորհրդարանի առջի օրուան  
նիստին մէջ, Լորտ Կլաւիլի Ի-  
րեն ուղղուած խել մէջ հարց-  
մանց պատասխանելով, զայն առ  
կերպով հասկցուց թէ Անգլիոյ  
և ծրանայի կողմէ ընդունուած  
որոշումը (Դեսպանատնը հրդոյ  
մասին) Բարլամենթի հաւանու-  
թեան պիտի ենթարկի :

Պէրլին, 9 Յունիս. Ալմանիոյ  
Թէյնիւրի վաղը, Պէնտէկոս-  
տէի տօնէն ետեւ պիտի դու-  
մարի :

Կայսրը քանի մ'օրէն Լիւս պի-  
տի երթայ :

Կառավարութիւնն հաստատ կը  
մնայ մարտային սակագնաց վրայ  
կարեւոր փոփոխութիւններ առա-  
ջարկելու որոշման վրայ :

ԹԵՐԹՈՆ

ԱՐՇԱԼՈՅՈՒ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՒ ԱՍԵԼԻՍ

Նորանը շարայարեց :

— Թէ իրարմէ հետի չպիտի կըր-  
նան ասորի :

— Բայց երթալէդ յառաջ ըսէ թէ  
ի՞նչ պիտի ընենք վաղը հօրս մօտ  
ունեցած պարտաւորութեանը մասին

Երուանը՝ որ քանի մը վայրկեանէ  
ի վեր ինքզինքն ամեն վիշտերէ թե-  
թեցած կատարելապէս երջանիկ կը-  
կարծէր՝ Ամելիայի սոյն հարցումին  
վրայ սթափեցաւ և առ Կոստանդ  
Անատոյ առած խոստումն ու իր  
նուիրական պարտքն յիշելով գոյնը  
նետեց, սակայն ակնթարթի մը մէջ  
զուարթ կերպարան մը առնելով  
պտտախառնեց :

— Ամենասիրելի, իմ Ամելիա,  
պարտաւորութիւնքդ իմ իմ պար-  
տաւորութիւնն է, և առանց նեն-  
գութեան հօրդ խորհուրդները քու  
առջև պարզեցի, հիմա կրնայ ինձ  
քու վերջնական պատասխանն յայտ-  
նել անոր, որ է առանձին ապրելու  
փափաքդ :

— Առանձին ապրել... միմադ  
Ամելիա, և աչքեր գետին խոնար-  
հեան :

— Այո՛, բոլ արժամանակեայ մե-  
նակեցութիւնը մեր ապագան պիտի  
ի՞նչ :

— Ուրեմն ապագայ մը ունի՞նք :

ԱՆԷՔՍԱՆՏՐԻՍ, 9 Յունիս. Պեր-  
պերի պաշարման պաշտօնական  
հաստատումին լուրն հոս լրուե-  
ցաւ :

ԼՈՆՏՐԱ, 10 Յունիս. Պ. Կլա-  
րանի շարունակ խորհրդարան-  
ներու մէջ, Դեսպանատնը հրդոյ  
վրայ հարցուելով մերժեցին պա-  
տասխանել : Միմայն սա կըսեն  
թէ, ծրանայի հետ բանակցու-  
թիւնը առաջ դացին և կը խու-  
տանան կրկին այս բանակցու-  
թեանց արդիւնքն հարգողը  
Բարլամենթին, Դեսպանատնը հր-  
դոյ դուստրուած առաջ :

Պ. Նլատըթօն, կանանց ընտ-  
րողական իրաւունքի պաշտպան  
ընկերութեան քարտուղարին գը-  
րած է թէ, կառավարութիւնն  
որոշած է չընդունիլ ուրիշ որ և  
է առաւելութիւն այժմու ընտ-  
րական իրաւունք վրայ :

Յունիս 4ին Սուաքիմի վրայ  
յարձակում մ'ըրէր են ապըս-  
տամբները, որոց վրայ հրաշէնք  
պարպուէր են : Անգլիայի զո-  
րավարը, տեսնելով յարձակման  
կրկնութիւնները, ստիպուէր են  
միջոցներ ձեռք առնել Սուա-  
քիմի պահապան ամրացումներու,  
և Բորթ-Սայիտէն հեռագիր մը  
կ'իմացունէ թէ, 250 հետման  
և ծովային զօրականք Բե՛ւ ավի-  
զոյով ճանաչաւ ելան հոն երթա-  
լու :

Տէյլի Թէլէկրաֆի կը հեռա-  
գրեն Սուաքիմէն թէ, իրաւու-  
նեք կ'իմացունեն որ Օսման Տիկ-  
չան ձգող ցեղերը կրկին միացե-  
ր են անոր, Ասոնք լքած էին Օս-  
ման Տիկչան Անգլիայի ներքէ կրած  
պարտումին համար : Օսման Տիկ-  
չա երբեք մը քաւ յունիս 10էն  
առաջ Սուաքիմ մտնելու :

Պրիթօն նաւուն վրայ յարձա-  
կում մ'ըրին ապստամբները,  
կըսէ, Սուաքիմէն հեռագիր մը  
թէ նաւն և թէ ամրոցներն ու մի  
արձակեցին ապստամբաց վրայ :

— Ապագայ մը՝ որ զմեզ պիտի  
միաւորէ :

— Աստուած իմ, ինչպէ՞ս :

— Այդ էլ չեմ տես ևս պիտի ջնջեմ  
ու երջանիկ պիտի ըլլանք :

— Ուրեմն կըմտնա՞նք որ հօրեղ-  
բորդիներ ենք... և օրէնքն... :

— Այդ օրէնքն՝ որ ըստ իս գոյու-  
թիւն չունի, իմ գեղեցիկ երազնե-  
րուս մէջ իբրեւ դա՛րձ կը հսկէր գը-  
լտու փերն... Բայց վերջապէս սէրն  
ամենուն վերջ տուաւ, ուղեցի ի-  
մաստասիրել օգնէն Բայց չգտայ  
զայն... Իմաքով երեակայեցի ան-  
պատշաճութիւն մը երկու հօրեղբոր-  
որդուց կցորդութեան մասին, Բայց  
սէրն բնական խիտ բնական և հը-  
րապուրէի գոյնեքով ներկայեց ինձ  
սոյն կցորդութեան եղանակն ու  
հետեանքն... :

— Աստուած իմ, ուրեմն հաւատա՞մ  
որ ա՛յ Ռուբինանը չպիտի տեսնեմ :

— Այո՛, ըսեն չբաւեր, յարեց  
Երուանը մանկամարդու հոյն մօտ  
գալով, — մեր երջանկութիւնը սոյն  
խորհրդաւոր վայրկեանէն կ'սկսի,  
խիղճս հանգարտ է... սիրտս և  
հօգիս կը վայելն թէ գեղեցիկ սիրելով  
մեղապարտ չ'իմ Աստուծոյ առջև...  
և փոքր մատնէն անգամանակեայ  
թանկագին մատնի մը հանելով Ա-  
մելիայի ձեռքը բռնեց, որ մեքենա-  
բար թոյլ տուաւ, անոր արջամա-  
տին անցուց, և աչքը լեցուելով  
չարունակեց, — ընդունի զայս, որ  
իմ մօրս յիշատակն է... սիրտդ  
հանգարտ պտէ՛ն... գիտցիր որ  
ծնողքս երկիրէն մեզ կընայի ոյս

Որչուած է որ, կըսէ Գահի-  
րէէն յունիս 3 թիւ հեռագիր  
մը, Կիպրական բանակն ամ-  
բողովին Սուաքիմէն Վատինի-  
թա երթայ : Այնքան դժուարե-  
րեք անգլիական նաւեր Սուա-  
քիմէն կը գրեզան : Քիչներ գը-  
Սոյն այս օրը Մուրատի և Ապու-  
Ահմէտի մէջ Սալա չէլիսին հան-  
գիպել է : Պերպեր խտուի պա-  
շարուած է և երբէք կարելի ու-  
թիւն չկայ այդ քաղաքին հետ  
հարգողակցելու : Սալա չէլիսը  
կը յաւելու թէ, հատենաւ ցե-  
ղը գէպի հիւսիս կը յառաջանայ  
և Բամադանէն ետեւ Աստուանի  
վրայ պիտի քալէ :

Իկէր հարկաւորապէս Բորթօն-  
էն կ'իմացունէ թէ 2էպէհը  
փախչին կողմէ, կառավարու-  
թեան հեռագիրները Կորտոն զո-  
րավարին հասցունելու պաշտոն  
ունեցող սուրհանդակները Բո-  
րթօն հասեր են Իկէր հոն կը-  
ցուցէր զիրենք ուր պիտի պա-  
սեն մինչև Քիչների հասնիլը :

Թայմզ լրագիրը կըսէ թէ,  
Գաղիոյ կառավարութիւնը,  
Սուաքի ջրանցին ընկերութեան  
նուա եղած համաձայնութիւնը  
կընկատէ իր կատարելապէս  
պահպանող եղիպտոսի մէջ բրի-  
տանական բոլոր շահուցի Թայմզ  
այս առթիւ կը յաւելու թէ Պ.  
Ժիւլ Պերրի մեծ սխալի մէջ պի-  
տի ըլլոր, երբ երեակայէ թէ  
անգլիացի ազգն համադուր ա-  
տոր Ըստ իրեն, պայմանագրու-  
թիւնն ունի կը իրագործէ վաճա-  
ռականակ ու թարիֆայ՝ զուր, ա-  
յդ իսկ չպիտի մնայ՝ երբ անգ-  
լիական ազգեցութիւնն անհատի  
եղիպտոսէն :

Ռուսաց կայսրուհին հաւատ ի  
Պէրլին և Ալմանիոյ կայսրն ըն-  
դունեց զինքն ի կայսրան, ուր  
ներկայ էին բոլոր իշխանք : Հո-  
սած երկույն, կայսրն պաշտօն  
մէջ ընդունելութիւն մ'եղաւ ի  
պատիւ Զարուհոյն, և ապա  
խնայր : Դամը տատնուէ կուկիսին  
մեկնեցաւ Բէլէրպոլիսի համար :

Վայրկեանս ու կըսէ պիտի... սոյսպէս  
պէտք էր ըլլաւ և թո՛ղ սոյսպէս լինի  
— Մայրդ... հաւանք Ամելիա  
Նրուանդի աչքուն և անդամներին  
նայելով :

— Հիմա երջանիկ ևս :

Փոխանակ պատասխանելու Ամե-  
լիա ձեռքը երկաթե Նրուանդին ու  
բռնելով իւր հարկի շարժումը  
Նրուանդուց, նոյն վայրկեան Ամելիա  
իր միւս ձեռքով երկուստեային գը-  
լտին և անոր սեւափայլ մազերն կը  
չոյրէ, երբ համարյոյն վերջ տուաւ,  
Ամելիա իր երկու ձեռքերով գրաղե-  
ցաւ սիրահարին մազերը շփելու և  
անմեղ ու գորովայն ծայրելով մը որ  
միայն մայրերու յատուկ է միմջնեց

— Այսպէս... միշտ այսպէս կու-  
գեմ անսեղ գեղեցիկ... երջանիկ...  
խիտ երջանիկ... ինչպէս որ ևս  
ևս... ու Նրուանդի ձակառն,  
համարելով ետ քաշուեցաւ ու դո-  
շեց : — Գնա՛ :

— Իսկ վաղը Նորէն պիտի տես-  
նուի՞նք :

— Վաղը :

Նրուանդ մեկնեցաւ :

Ամելիա անոր ոտնաձայնին ուշ  
կընչէր, և երբ անկէի ելաւ այն  
ստեղծուղին վրայ, անդամներին  
նայաւ յարեց և սիրտին խոտորեց  
երկար չուն մը հանելով միմջնեց :

— Ա՛յ, որքան կը սիրէ զիս :

Ի՞նչ էր այս գէպն զոր պատմե-  
ցինք : մեր գրիչն իր պարզութեան  
մէջ ամենանոր խնդիրներու մինչև  
որ կէտն հասաւ, ինդիրներ՝ որոնց

Պէրլինի և Վիեննայի կառա-  
վարութիւնը, ապահովելով Բ.  
Գրան թէ Դեսպանատնը հրդոյ  
մէջ պիտի պաշտպանեն զԹուր-  
քիա, մանաւորապէս երկու կէտ-  
կը իշխատակեն, այսինքն Սուա-  
քիան եղիպտոսի վրայ ունեցած  
մէջ օսմանեան զօրաց սոյսպէս  
թիւնը :

Կը հաւատան թէ Գորտադի  
Իլիսանը Սահմանագրութիւն պի-  
տի չնորհէ իր հպատակաց : Օ-  
րէնպէս ժողովը, այսինքն Ե-  
րեսփոխանութիւնը պիտի բաղ-  
կանայ վարժարան անդամներէ, ո-  
րոց քսանն իլիսանին կողմէ պի-  
տի ընտրուին : Քսանն չորս տա-  
րին լրացող ամեն Գորտադի  
ընտրելու և յիսուն տարին լրա-  
ցող ընտրուելու իրաւունք պի-  
տի ստանայ :

Ալթէնքի մէջ, քանի մ'անձինք  
Կորտոն զօրավարն ապատելու հա-  
մար դրամ կը դադարեցունեն, Սա-  
քիտէնուն անուն մէկն Եօթնաւ-  
սուն հինգ փողոցները պատ-  
րաստած է իր ծախքով զանաւ-  
ղելու և Կորտոն զօրավարին  
կեանքն ապատելու համար իրենց  
կեանքը զոհելու : Ասոնց հա-  
գուտը կը լրագրանայ մէկ Թէլ-  
էլէսէ և մէկ կապուտ ասուեայ  
գտակէ :

Թուրքիստանի նորընտիր կա-  
ռավարի Ռօզնեպաիս զօրավարն  
իր պաշտօնատեղին զնայել է :  
Իկիսիլի Գորավարին նախա-  
գահութեամբ կազմեալ յանձ-  
նաժողովը պատրաստած բարե-  
նորոգութեան ծրագիրն ի գործ  
պիտի դնէ անդ : Այս ծրագիրը  
կը տրամադրէ ի մէջ այլոց, հա-  
ղորդակցութեանց ուղիները փո-  
խել, Թուրքիստանի մայրաքա-  
ղաքը, որ է Թաշքանտ, Սմըք-  
զանան ընել, ուստի զարգացա-  
նութիւններ հաստատելով հոն :

Մահուան պատիժ խնդրը  
կրկին ծագեցաւ Իտալիոյ մէջ,  
Նաբոլիի մէջ զինուորի մը կող-  
մանց զոյսցած ոճրի մ'առթիւ :

մանկերու ծանր ու դայթակղիկ  
ստուգութեանց պատկերը կը կրէ,  
իսկ յատակն արդարութեան և ան-  
մեղութեան պաշտպանութիւն կը  
պահէ... Արդարով ին՝ կրօնական  
բարբարի իշխանութեան, կրօնական  
կոյր խտրութեանց դէմ, որոնք ըն-  
տանեկան կեանքը կը քանդեն : Ամե-  
լիա իր ընտրութեամբ մեր պատմու-  
թիւնն ու այլ ինչ է, Բայց եթէ  
մարդկային սիրտի բուռն, տղիւն ու  
բարձր պգացումներու տկար բացա-  
րութիւնն, երկու սիրտներէ հօգի-  
ներու կազմած երկնային ներդաշնա-  
կութեան անշարժ նկարագրութիւնն

Սակայն մեր ճամբուն վրայ փու-  
շք և թուփեր կան... չենք կընար  
առանց վիրաւորելու անցնիլ, եր-  
թալ գէպ այն կամարին ներքև ուր  
կըմարենք մեր բարոյական կեանք  
ընտանք ապագան... գիտենք որ  
մեր պատմութիւնն բամբասանաց ա-  
ռիթ պիտի տայ, գիտենք որ իբրեւ  
օրինակեանց, դայթակղիչ, կրօնական  
իշխանութեան տրամադրութեանց  
դէմ իբրեւ ապստամբ պիտի նկատ-  
ուինք, վստայն այնպիսի խնդիր մը  
կը յուզենք որու վերանորոգման և  
բարձրման պահանջումն օգնողն  
ի՞նչ և անբնական կ'անուանէ կը-  
րին հովանաւորութեան՝ հետեւաբար  
մոթիւն մը ապրող ժողովուրդն...  
վստայն Աստուծոյ գոյութիւնն ուրա-  
նալէ և Յիսուան պարզապէս մարդ  
ըլլալէն ետեւ ազգականներ և որ  
աւելին է՝ երկու հօրեղբորդիներ  
սիրային կցորդութեամբ միացնելն,

Զօրական մը իր Եօթնականներն  
սպաննեց, իր երկիրն (Գալապ-  
թա, Նախագի Իտալիոյ) արհա-  
մարած ըլլալուն համար : Ան-  
լորդ է ըսել թէ սպաննեց ի մահ  
գտատապարտուեցաւ :

Տէպա լրագրոյն մէկ թղթա-  
կցութեան նայելով պատերազ-  
մական գործոց նախարարը կու-  
նէ... աստիճան ի գործ  
գրուի գտատապարտուելու վրայ :  
Սակայն Զախալովնեանց յաղ-  
թանակէն ի վեր այդ պատիժն  
որդեմ զնմում է, (այսինքն  
թէ Եօթնականները ընտրած չէ, Բայց  
ի գործ չըրուիր) : Մանչիկի մա-  
նաւանդ անյողգողը հակառա-  
կորդ մ'է մահու պատիժին :  
Անհաւան մէկ յաջողութիւն մը  
նկատած է ծրանային և Իտալիոյ  
միջեւ զոյսցած համաձայնու-  
թեան մէկ յօդուածը, որոյ տը-  
րամագրութեան համեմատ Թու-  
նուզի մէջ գտատապարտեալ Իտա-  
լացիք մահու պատիժ չը պիտի  
կրեն :

Բէթերպուրիէն կ'իմացունեն  
թէ, Թաշքանտի կողմերն և մա-  
նաւանդ Գորտադի Նահանգին  
մէջ մարտնչելու ժամը մ'երե-  
ւան ելեր և դաշտին վրայ տա-  
րածուէր է տոնն հինգ հողոր-  
րամէթը երկայնութեամբ և Եօթ  
հաղորամէթը լայնութեամբ տա-  
րածութեան մը վրայ : Հայէն Ե-  
զեր է թէ, առնուաբն 20 հա-  
ղոր հողի պէտք է զանոնք ջըն-  
ջելու համար :

Յունիսի առաջին օրը, կիրա-  
կի, Փարիզի Լիգայն փողոցին  
մէջ կատարուեցաւ հայկական ա-  
րարդութեամբ Նուպար փաշայի  
գուտը Օրիորդ Զիպայի ամուս-  
նութիւնն ընդ Տիգրան փաշա,  
որ Փարիզէն հասած էր : Տիգ-  
րան փաշա Եղիպտոսի արտա-  
քին գործոց նախարար խորհր-  
դական է : Նուպար փաշայի ըն-  
տանիքն երկար առնել ի վեր  
Փարիզ կը բնակի, Բայց Երբեք  
զնուպար փաշա Եղիպտոսի գոր-  
ծոց ուղղութեան համար հոն  
կանչած ըլլալով, հարսանեայ  
հանդէսն անոր բացակայութեան  
կատարուեցաւ :

Պատկի արարդութիւնը զոր  
հայ եկեղեցականք կատարեցին,  
կէս ժամու չափ տեւեց :

մանաւանդ երբ տոնը մին առաւու-  
նացած է... Բայց որովհետեւ ա-  
պագային համար աշխատողի մը պար-  
տաւորութիւնն է առանց ու և ըս-  
պանութեան և յարձակմանց կարե-  
ւորութիւն տալու, և ի հարկին հա-  
լածումը պատրաստ գտնուելու շա-  
րունակել իր ճամբան, մենք ևս կը  
սենք թէ ձիւնակի ու ցաւի բան  
է ժողովուրդին այն համոզումն որով  
զմեզ իբրեւ հերետիկոս կըմբռնէ և  
որ տղէ ու անորը կըբռնէ բմա-  
հաճութեան արդիւնքն է... :

Մենք երկու անակէտէ զենելով  
խնդիրն, այսինքն խոյն ամենակա-  
տարեալ ապատութեամբ խորհելով  
լինական փոփոխութեան հետեւե-  
լով երկու հօրեղբորդիներու ա-  
մուսնութիւն մը անհեթեթ կըզըր-  
նենք... առաջին տեսակէտէն հետեւ-  
ցնելով որ ընտանեկան կեանքն միշտ  
վստայն կ'ենթարկուի և մէկ ընտա-  
նեաց անդամներուն վրայն փտա-  
հաճութեան բոլորովին կանհատի, և  
այս այնպիսի զեղծում մ'է որ քոյր  
մը իբրեւ օտար նկատել կ'ստիպի իր  
եղբայրն... երկրորդ տեսակէտէն  
հետեւցնելով որ սեռի զանադանու-  
թեան արտադրած բարդուածութեան  
պիտի տեսալի և մարդկային ցեղը  
պիտի տկարանայ... սակայն այն  
կէտն գիտական լինելուն և մինչև  
ցայսօր բացարձակապէս չ'ապացուց-  
ուելուն համար չ'ենք ուղեր անոր  
վրայ ծանրաստել :

Շարք ընդ հուպ



